HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא משום דלית ביה הבלא אי הכי [ה] הוזק בו חייב הא לית ביה הבלא אמר ליה אין הבל למיתה ויש הבל לנזקין איתיביה [ו]א בית הסקילה היה גבוה שתי קומות ותני עלה וקומה שלו הרי כאן שלש ואי סלקא דעתך יש חבטה בפחות מי' למה לי כולי האי ולטעמיך נעביד עשרה אלא כר"נ דאמר ר"נ אמר רבה בר אבוה [ז]אמר קרא [1]ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה או הכי נגבה טפי משום דמינוול איתיביה [2]כי יפול הנופל ממנו ולא [ט] בתוכו כיצד [3]היתה רה"ר גבוה ממנו עשרה טפחים ונפל מתוכה לתוכו פטור עמוקה ממנו עשרה טפחים ונפל מתוכו לתוכה חייב ואי ס"ד יש חבטה בפחות מי' למה לי עשרה א"ל שאני בית דכל פחות מעשרה לאו בית הוא אי הכי השתא נמי דהוי מאבראי עשרה דל מיניה תקרה ומעזיבה מגואי לא הוי עשרה א"ל כגון דחק מגואי אי הכי כי לא הוי נמי מאבראי עשרה משכחת לה דהוי מגואי עשרה כגון דחק בה טפי אלא היינו טעמא דר"נ סבר [ג]מכריסא דתורא לארעא כמה הוי ארבעה אריתא דדלאי כמה הוי שיתא הא עשרה [ד]אישתכח דכי קא מחבט מעשרה הוא דקא מחבט אלא מתני' דקתני מה בור שהוא כדי להמית י' טפחים אף כל שיש בו כדי להמית י' טפחים בשיתא נמי סגיא אמרי מתני' דאינגדר לבור: **מתני'** [ה]בור של שני שותפין עבר עליו הראשון ולא כסהו והשני ולא כסהו [ו]השני חייב: **גמ'** אמרי בור של שני שותפין היכי משכחת לה הניחא אי סבירא לן כר"ע [ז]דאמר בור ברשותו חייב משכחת לה בחצר של שניהם ובור של שניהם והפקירו רשותן ולא הפקירו בורן אלא אי סבירא לן בור ברשותו פטור היכי משכחת לה דחייב ברה"ר וברה"ר בור של שני שותפין היכי משכחת לה אי דשוו שליח תרוייהו ואמרי ליה זיל כרי לן ואזל כרה להו [ח] [ט]אין שליח לדבר עבירה ואי דכרה האי חמשה והאי חמשה נסתלקו להו מעשה ראשון הניחא לרבי ולנזקין משכחת לה אלא לרבי ולמיתה ולרבנן בין למיתה בין לנזקין היכי משכחת לה אמר רבי יוחנן כגון שעקרו שניהן חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה מאי רבי ומאי רבנן דתניא [י]אחד החופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה האחרון חייב רבי אומר כיון שהשלים האחרון למיתה ואחר שניהם לנזקין מאי מעמא דרבנן דאמר קרא [3]כי יפתח וכי יכרה [יא]אם על פתיחה חייב על כריה לא כל שכן אלא להביא כורה אחר כורה שסילק מעשה ראשון ורבי אמר לך הנהו מיצרך צריכי כדאמרינן ורבנן נמי מיצרך צריכי אלא היינו טעמא דרבנן אמר קרא כי יכרה איש בור אחד ולא שנים ורבי ההוא מיבעי ליה [יב] [יג]כי יכרה איש בור ולא שור בור ורבנן תרי איש בור כתיבי ורבי [יד]איידי דכתב האי כתב האי וממאי דלחיובי בתרא דלמא לחיובי קמא לא סלקא דעתך דאמר קרא [4]והמת יהיה לו ההוא דקא עביד מיתה והאי והמת יהיה לו מבעי ליה לכדרבא [טו]דאמר רבא [טז]שור פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר והמת יהיה לו במי שהמת שלו אמרי ולאו ממילא שמעת מינה דבההוא דעבד מיתה עסקינן: ת"ר [יז]אחד החופר בור עשרה ובא אחר והשלימה לכ' ובא אחר והשלימה לשלשים כולן חייבין ורמינהו אחד החופר בור עשרה ובא אחר וסייד וכייד האחרון חייב לימא **אמרי** אין הבל למיתה בו'. והמקשה היה סובר דלענין מבטו שייך שפיר לומר שמבטו למיתה מועיל היכא דיש מבטו לנזקין אבל לענין הבל היה סובר דלמי יש הבל למיתה יש הבל לנזקין ולמי לית הבל למיתה לנזקין נמי לית הבל: **נעביד** פחותה מעשרה. והשתא מדמה טריפות לחדש לטריפות דבהמה וכן נאלו טריפות (מוסיף דף מג. ושם) ומייתי לחיה מתיוב וקשה לר"ת דמחלק בייסוס(ט): **בור של שני שותפין היכי משכחת לה.** ולמ"ל נעביד למימר שהפקירו לשותפן וזכין לפטור לכולי עלמא כדפריסית בהמניח (לעיל דף כח: ושם) ולמ"ל נעביד למימר לקמן דכולם חייבין וזה עשרים לחמר לקמן דכולם חייבין לחבור עשרה דמתניתין קאי:

האחרון חייב. דוקא הוא נשבית שחיטת מיתה שלח היה מתמילה לבל לחשון ח' וזה ט' כולם חייבין בנזקין כמו זה י' וזה עשרים: **בור** י' **ובא אחר והשלימו לעשרים.** [כ]והוא הדין לי"ח למתי לפריך עלה מסייד וכייד ומשני הא רבי והא רבנן:

שלח

נא א מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הל' ו סמג עשין קכ:
נב ב מיי' פי"ו מהל' רוצח הלכה ג סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סי' תכו סעיף ד:
נג ג ד טוש"ע י"ד סי' נח סעיף ו ועי' בב"מ פ"ט מהלכות שכירות הלכה ח:
נד ה מיי' פי"ב מהל' מזיק ממון הלכה ז סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' מי סעיף כה:
נה ו מיי' פ"ו מהלכות מעילה הל' ג טוש"ע ח"מ שם סעיף ח:
נו ז מיי' פי"ב מהלכות מזיק ממון הלכה ח:
נז ח מיי' שם הל' יב סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' מי סעיף יד:

תורה אור השלם

1. לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְיָ: ויקרא יט יח
2. כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ: דברים כב ח
3. וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: שמות כא לג
4. בְּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ: שמות כא לד

מוסף רש"י

בית הסקילה היה גבוה שתי קומות. ומפלו מסס לגרן (סנהדרין מה.). וקומה שלו. שהיס מפלו מעומד ולא מיושב (שם). מיתה יפה. שיעמוד מכר (שם). אין שליח לדבר עבירה. אין שלים מסוב שלים לנסך עבירה שיתחייב שולמו, שלא כרי הוא כעושה מפליו (קדושין מב:). דמסתר לקלקל רס"ל (לקמן נג.). האחרון חייב. בין מת בו הסור בין החק, ועטעמ מפרש לקמן מקלמי (לעיל י.). אחר אחרון למיתה. אס מת הסור לא יהלס הרחשון לכלום, דמי טפחים אין בהס כדי להמית (שם). אחר שניהן לנזקין. לאס החק הסור ולא מת יהלמו בין שניהס (שם). אם על פתיחה חייב. שהפרו אחר וכסהו וכא אחר וגילהו (לעיל מח:). ולא שור בור. ולא כי יכרה שור בור (לעיל יט: מח.). שור פסולי המוקדשין. שנפלה, דקרינן ביה שור רעהו אחר שפלתו (לקמן נג.). במי שהמת שלו. איכול למכור הגילה, ילא זה שלמ על פי שנפלה טעון קבורה, דאמרינן גבי פסולי המוקדשין שנפלו במס' בכורות בפרק שני (טו.) מזבח ולא גיזה בשר ולא חלב ואכלה ולא לכלבך, מכלן שאין פודין את הקדשים להחיליו לכלבים (לקמן נג:).

מסורת הש"ס

ה) סנהדרין מה., ב) [סנהדרין מה. נב. סמחים עה. כתובות לז:], ג) ר' הכ"ח והכרמ"ס כהלמות רוצח ד) לעיל ב, ד) [קדושין מב: וש"נ], ה) [לעיל י., ו) [לעיל מט: נ.], ז) לעיל מח., ח) [יבמות נד: וש"נ], י) לקמן נג: נד., כ) [קדושין מב:], ל) ס"ק ל"ג, מ) [שמות כא], נ) [בבילא בתרא נ: וש"נ], ס) [שם], ע) [ב"ק נג:], פ) [ערין טופסות ערוכין ז. ד"ה כגון ומוסמות זבמים קטז. ד"ה ולמע ומוסמות ניטין נו. ד"ה ויקה ומוסמות מוכין מב: ד"ה ומוסמות בכוכות לו: ד"ה כלי],

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מ"ל הכי ואם כחק בו כ"ל: (ו) שם ממנו ולא לחוכו כ"ל וכו' ונופל מחוכה ומוכ' ונופל מחוכו: (ז) רש"י ד"ה שור פסולי וכו' של כהן (בקרינא ביה שור רעהו) ת"ש ו"ג עיין רש"י לקמן דף נג ע"ב:

גליון הש"ס

גמרא אין שליח לדבר עבירה. עיין במ"ל פ"ג מהלכות רוצח הלכה ג ובמוסי לקן מגיהה דף י ד"ה וכי זה מוכח: שם כי יכרה איש בור ולא שור בור. לעיל דף יט ע"ב: תוס' ד"ה בור ר' ובו' וה"ה לי"א. עיין לעיל דף י ע"ב תוס' ד"ה מאי קעביד:

רבינו חננאל

מתני'. בור של שני שותפין ועבר עליו הראשון ולא כיסהו כולי'. ופקי' לן בור של שני שותפין היכי משכחת לה, הניחא אי סבירא לן בור ברשותו חייב, משכחת לה בחצר ובור של שניהם והפקירו רשותם ולא הפקירו בורם. אלא אי סבירא לן בור ברשותו פטור, ואינו חייב אלא בור ברשות הרבים, היכי משכחת לה. ואוקמה ר' יוחנן כגון שעקרו שנים חוליא בבת אחת והשלימוה לעשרה. מאי רבי ומאי רבנן דתניא אחד חפר בור תשעה טפחים ובא אחר והשלימו לעשרה חייב, רבי אומ' אחר שניהם לנזקין, מאי טעמא דרבנן דכתיב כי יכרה איש בור, איש אחד ולא שנים וכתיב נמי כי יפתח איש, אנשים ולא שוורים, ומדכתיב והמת יהיה לו לחיובי בתרא דקא עביד מיתה הוא דאתא. ובא אחד וסייד וכייר, אחרון חייב.